

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми
Іван МРИНСЬКИЙ
"26" листопада 2020 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри рослинництва та агроінженерії
Микола ІВАНІВ
Протокол засідання кафедри
від "26" листопада 2020 року №4

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ**

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Захист і карантин рослин

Спеціальність – 202 Захист і карантин рослин

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Безпека життєдіяльності та охорона праці	
Факультет	агрономічний факультет	
Назва кафедри	кафедра рослинництва та агроінженерії	
Викладачі		<p><i>Ревтьо Олесь Ярославівна</i> (Змістова частина «Безпека життєдіяльності»)</p> <p><i>Посада:</i> доцент <i>Вчене звання:</i> доцент <i>Науковий ступінь:</i> канд. с.-г. наук <i>Профайл викладача:</i> http://www.ksau.kherson.ua/agro/kafgenetyky.html</p>
		<p><i>Домарацький Олександр Олександрович</i> (Змістова частина «Основи охорони праці»)</p> <p><i>Посада:</i> доцент <i>Вчене звання:</i> доцент <i>Науковий ступінь:</i> канд. с.-г. наук <i>Профайл викладача:</i> http://www.ksau.kherson.ua/agro/kafgenetyky.html</p>
Контактна інформація	<p>м. Херсон, Херсонський державний аграрно - економічний університет, малий учбовий корпус, вул. Садова, 17, ауд. 14. revtyolesya@gmail.com kafedraokhana@gmail.com</p>	
Графік консультацій	<p>щовівторка з 14⁰⁰ до 16⁰⁰ (Ревтьо О.Я) щочетверга з 14⁰⁰ до 16⁰⁰ (Домарацький О.О)</p>	
Мова викладання	українська	

2. Анотація курсу

Анотація курсу	<p>Навчання здобувачів освіти з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах вищої освіти проводиться відповідно до вимог законодавства у сфері охорони праці, цивільного захисту та освіти. (Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України; НПАОП 0.00-4.12-05. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці;)</p> <p>Вища освіта в частині навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності надається згідно із стандартами освіти, що визначають вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей і</p>
----------------	--

	загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=18
3. Мета та завдання курсу	
Мета викладання дисципліни	<p><i>Мета викладання дисципліни</i> полягає у формуванні у майбутніх фахівців компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у здобувачів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.</p>
Завдання вивчення дисципліни	<p>Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийняттого ризику; ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.</p> <p>Як результат вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ основні принципи формування безпечної життєдіяльності людини; ✓ принципи гармонійного розвитку людини та сталого розвитку суспільства; ✓ характеристики зовнішніх та внутрішніх негативних факторів; ✓ вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки; ✓ класифікацію і нормування шкідливих та небезпечних факторів, що негативно впливають на здоров'я людини, та методи їх виявлення; ✓ основні принципи колективної безпеки; ✓ законодавчі акти та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності людини; ✓ законодавчу і нормативно-правову базу з охорони праці, ✓ систему управління охороною праці на підприємстві; ✓ основні причини травматизму і професійних захворювань працівників, методи їх зниження; ✓ вплив мікрокліматичних умов, освітлення, шуму, вібрації, електро- магнітних випромінювань та

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ інших факторів виробничого середовища на організм людини та її працездатність; ✓ основні принципи організації робочого процесу; ✓ вимоги до дотримання техніки безпеки та організаційні заходи щодо попередження ураження людей електричним струмом; ✓ пожежну безпеку й систему заходів, що запобігають пожежам та вибухам, правила евакуації людей під час виникнення пожежі; <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації, ідентифікувати небезпеку; ✓ оцінювати кількісні, часові та просторові характеристики небезпеки; ✓ оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу; ✓ оцінювати потенційні проявлення остаточного ризику; ✓ оцінювати негативні фактори середовища перебування та визначати шляхи усунення їх дії на людину; ✓ самостійно приймати рішення про термінові заходи у разі виникнення екстремальних ситуацій; ✓ забезпечити особисту безпеку в екстремальних ситуаціях; ✓ розробляти і впроваджувати систему заходів, спрямованих на збереження здоров'я людини та її гармонійний розвиток; ✓ визначити психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки; ✓ надати першу медичну допомогу в екстремальних ситуаціях собі та іншим потерпілим; ✓ визначити вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності; ✓ застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності; ✓ користуватися законодавчими і нормативно-правовими актами з охорони праці; ✓ знати гранично допустимі значення рівнів шуму, вібрації, освітлення, електромагнітних випромінювань та інших виробничих факторів, що впливають на організм людини під час робочого процесу; ✓ аналізувати умови та організацію праці на підприємстві, виявляти причини травматизму та професійних захворювань, пожеж та нещасних випадків з метою їх попередження.
--	---

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 3. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 10. Здатність працювати в команді.</p>

	<p>ЗК 12. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Спеціальні (фахові)	<p>ФК 5. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.</p> <p>ФК 10. Здатність організовувати роботи зі зберігання, транспортування, торгівлі та застосування засобів захисту рослин, спрямовані на адаптацію європейських вимог.</p>
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	<p>ПРН 8. Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин.</p> <p>ПРН 10. Навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних у виконанні заходів із захисту і карантину рослин.</p> <p>ПРН 11. Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.</p> <p>ПРН 12. Дотримуватися вимог охорони праці.</p>

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2020-2021 н.р.
Семестр	5
Курс	3
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	обов'язкова компонента
Пререквізити	При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): Фізика, Вища математика, Хімія
Постреквізити	Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких компонентів освітньої програми (постреквізитів): Цивільний захист та охорона праці в галузі, Виробнича практика, Атестація (кваліфікаційна робота (проект)).

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3/90
Лекції	20
Практичні / Семінарські	20
Лабораторні	-

Самостійна робота	50
Форма підсумкового контролю	екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальна дисципліна передбачає можливість застосування технічних засобів навчання: мультимедійні дошки, мультимедійні проектори, рідкокристалічні та плазмові панелі, комп'ютери.
Обладнання	наочні посібники, лабораторне демонстраційне обладнання, технічні засоби навчання

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі, які були відсутніми на якійсь лекції, конспектують та опрацьовують пропущену тему самостійно. Тема пропущеного практичного заняття відпрацьовується також самостійно. Крім того, в залежності від виду пропущеної теми, необхідно виконати індивідуальні завдання, що визначаються викладачем і забезпечують необхідну глибину знань з пропущеної теми. Позитивна оцінка звітів про опрацювання пропущених занять є необхідною умовою допуску до підсумкового контролю знань з дисципліни. За об'єктивних причин навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі) за погодженням із деканом факультету.
Політика щодо виконання завдань	Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації) та підсумковому контролю знань. Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни. Здобувачам, що приймали участь у олімпіадах, підготували доповіді та виступали на конференціях, приймали участь у роботі студентського наукового гуртка тощо, дана робота враховується як звіт про самостійну роботу.
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами)

тягне за собою анулювання зароблених балів. Списувати під час контрольних робіт та під час підсумкового контролю знань заборонено (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Звіти самостійних робіт (реферати, статті) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			лк	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Безпека життєдіяльності						
1	Лекція 1	Безпека життєдіяльності як категорія. Ризик як кількісна оцінка небезпек.	2			
	П.Р. 1	Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини		2		5
	С.Р. 1	Самостійне опрацювання теоретичних питань			5	
2	Лекція 2	Небезпеки, що ведуть до надзвичайних ситуацій та заходи зменшення їх наслідків. Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей тварин, рослин та об'єкти економіки.	2			
	П.Р. 2	Забруднення атмосфери аерозолями та їх вплив на здоров'я людини		2		4
	С.Р. 2	Самостійне опрацювання теоретичних питань			5	
3	Лекція 3	Небезпеки техногенного характеру.	2			
	П.Р. 3	Аналіз небезпеки під час роботи зі шкідливими та пожежонебезпечними речовинами		2		4
	С.Р. 3	Опрацювання основної, додаткової літератури, періодичної преси (презентація за однією з рекомендованих тем).			7	5
4	Лекція 4	Менеджмент безпеки. Правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та територій у надзвичайній ситуації.	2			
	П.Р. 4	Оцінювання захисних споруд		2		4
	С.Р. 4	Самостійне опрацювання теоретичних питань			5	
5	П.Р. 5	Надання невідкладної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях		2		4
	С.Р. 5	Самостійне опрацювання теоретичних питань			5	
	ПК 1	Підсумковий контроль за змістовою частиною 1				5
Всього за змістовою частиною 1 – 45 год.						

Змістова частина 2. Основи охорони праці						
6	Лекція 5	Правові та організаційні питання охорони праці.	2			
	С.Р. 6	Самостійне опрацювання теоретичних питань			3	
7	Лекція 6	Організація охорони праці на підприємстві.	2			
	П.Р. 6	Навчання з питань охорони праці.		2		4
	С.Р. 7	Самостійне опрацювання теоретичних питань.			3	
8	Лекція 7	Основи фізіології та гігієни праці.	2			
	С.Р. 8	Самостійне опрацювання теоретичних питань.			3	
	П.Р. 7	Оцінка впливу параметрів мікроклімату робочої зони на фізіологічний стан працівників.		2		4
9	П.Р. 8	Розрахунок природного та штучного освітлення.		2		4
	С.Р. 9	Самостійне опрацювання теоретичних питань.			3	
10	Лекція 8, 9	Основи виробничої безпеки та електробезпека.	4			
	П.Р. 9	Електробезпека		2		4
	С.Р. 11	Самостійне опрацювання теоретичних питань			3	
11	Лекція 10	Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	2			
	П.Р. 10	Пожежна безпека		2		4
	С.Р. 11	Самостійне опрацювання теоретичних питань			3	
12	С.Р. 12	Опрацювання основної, додаткової літератури, періодичної преси (письмовий звіт за однією з рекомендованих тем).			5	5
	ПК 2	Підсумковий контроль за змістовою частиною 2				5
Всього за змістовою частиною 2 – 45 год.						
Підсумковий контроль з навчальної дисципліни (екзамен)						40
Всього з навчальної дисципліни – 90 год						100

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення, інструктаж, бесіда, навчальна дискусія та ін. Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій.
Практичні /Семінарські	Обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, кейс-методи, роботи в малих групах тощо.
Лабораторні	не передбачені
Самостійна робота	Самостійне опрацювання теоретичних питань; опрацювання основної, додаткової літератури, періодичної преси (презентація, письмовий звіт за однією з рекомендованих тем).

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль	
Методи поточного контролю:	
➤	практичний контроль під час практичних робіт (П.Р. 1, П.Р. 2, П.Р.3, П.Р. 4, П.Р. 5, П.Р. 7, П.Р. 8, П.Р. 9, П.Р. 10)
➤	тестовий контроль (П.Р. 1, П.Р.6)
➤	письмовий контроль на задану тему (С.Р.3; С.Р. 12)
Підсумковий контроль за змістовою частиною	
Форма контролю навчальних досягнень за змістовими частинами 1 і 2 (ПК 1, ПК 2) – тестування з використанням комп'ютерної техніки.	
Підсумковий контроль	
<p>Формою підсумкового контролю є екзамен</p> <p>Форма проведення екзамену – письмова-усна. Екзаменаційний білет складається з 3 екзаменаційних запитань, та 2 тестових завдань.</p> <p>В умовах дистанційного навчання - екзамен у формі тестування з використанням комп'ютерної техніки (40 тестових завдань закритої форми з простим множинним вибором).</p> <p>Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).</p>	

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)													Екзамен	Підсумкова оцінка (екзамен)
Змістова частина 1						Змістова частина 2								
T1	T2	T3	С.Р.	T6	T7	МКР1	T12	T14	T15	T16	С.Р.	МКР 2		
Max 4	Max 4	Max 4	Max 5	Max 4	Max 4	Max 5	Max 4	Max 8	Max 4	Max 4	Max 5	Max 5	Max 40	Max 100

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Грибан В. Г., Негодченко О. В. Охорона праці. Навч. посіб. 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2017. – 280 с. 2. Запорожець О. І. Безпека життєдіяльності:2-ге видання. Київ: ЦУЛ, 2019. –448 с. 3. Запорожець О. І.Основи охорони праці:2-ге видання. Київ: ЦУЛ, 2019.–264с.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДБН В.1.1.7-2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. 2. ДБН В.2.5-28:2018. Державні будівельні норми «Природне і штучне освітлення». 3. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08 квітня 2014 року № 248. 4. ДСН 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. 5. ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків, установок за вибухопожежною та пожежною безпекою». 6. Закон України «Про охорону праці»; Затв. Верховною Радою України 21.11.2002 р. № 229-IV // Право і Практика: охорона праці в Україні, № 10. К., 2007 7. Кодекс законів про працю України. -К., 1997. 8. Конституція України. - К.: Офіційне видавництво Верховної Ради, 1996. 9. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15. 10. Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31 березня 1994 року № 46. 11. Перелік важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29 грудня 1993 року № 256. 12. Типове положення про службу охорони праці: Затв. наказом Держ. ком. України з нагляду за охороною праці від 15.11. 2004 р. № 255. (НПАОП 0.00:-4.45-04) //Бібліотека спеціаліста із охорони,праці, №1.2006, Основа, К.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Офіційне інтернет-представництво Президента України http://www.president.gov.ua/. 2. Верховна Рада України http://www.rada.kiev.ua 3. Кабінет Міністрів України http://www.kmu.gov.ua/. 4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com. 5. Міністерство екології та природних ресурсів України http://www.menr.gov.ua/.

6. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
9. Державна служба України з питань охорони праці
10. Офіційний веб-сайт Головне управління Держпраці у Херсонській області
11. ДНАОП -нормативно - правова бібліотека
12. Державна служба України з надзвичайних ситуацій
13. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
14. Новини про поточні події у світі, в т. ч. про надзвичайні ситуації <http://www.100top.ru/news/> (російською мовою).
15. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.
16. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
17. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
18. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.